

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**HATAY BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
SU VE KANALİZASYON İDARESİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

2015 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2016

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	9
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	10
8.	EKLER.....	16

KISALTMALAR

EBYS: Elektronik Bilgi ve Yönetim Sistemi

EKAP : Elektronik Kamu Alımları Platformu

HATSU : Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi

KDV : Katma Değer Vergisi

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” hükümlerine göre, sınırları il mülki sınırları olmak üzere, Hatay Büyükşehir Belediyesi kurulmuştur.

2560 sayılı “İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun” un ek 5 inci maddesinde, 2560 sayılı Kanunun, İstanbul Büyükşehir Belediyesi dışındaki diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı ifade edilmiştir. Yine aynı Kanunun, geçici 10 uncu maddesinde; diğer büyükşehir belediyelerinde kurulacak su ve kanalizasyon idarelerinin adına, kadrolarına, mevcut personelinin ve mal varlığının devrine ilişkin esaslar İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit edileceği belirtilmiştir.

2560 sayılı Kanunun, ek 5 inci ve geçici 10 uncu maddelerine istinaden, Bakanlar Kurulunca; 31.03.2014 tarih ve 28958 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 2014/6072 sayılı, “Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van ve Ordu Büyükşehir Belediyelerinde Su ve Kanalizasyon İdaresi Kurulmasına İlişkin Esasların Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar” ile, Hatay Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere, Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (HATSU) kurulduğu, karara bağlanmıştır.

Tablo 1: Bilanço Tablosu

HATAY SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HATSU	
31.12.2015 TARİHLİ BİLANÇOSU	
AKTİF	
DÖNEN VARLIKLAR	237,983,235.41
Hazır Değerler	3,384,107.45
Faaliyet Alacakları	198,872,605.49
Kurum Alacakları	5,292,788.94
Diğer Alacaklar	6,048,465.67

Stoklar	485,407.36
Ön Ödemeler	9,019,541.40
Diğer Dönen Varlıklar	14,880,319.10
DURAN VARLIKLAR	2,218,506,641.48
Faaliyet Alacakları	1,940,092.23
Mali Duran Varlıklar	0,00
Maddi Duran Varlıklar	2,216,566,549.25
AKTİF TOPLAMI	2,456,489,876.89
PASİF	
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	172,696,316.17
Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	110,005,349.43
Faaliyet Borçları	28,316,236.05
Emanet Yabancı Kaynaklar	30,717,030.81
Ödenecek Diğer Yükümlülükler	3,657,699.88
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	0,00
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	200,491,935.59
Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	191,552,359.58
Diğer Borçlar	8,939,576.01
ÖZ KAYNAKLAR	2,083,301,625.13
Net Değer	1,945,534,577.00
Yeniden Değerleme Farkları	10,300.00
Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	-22,708,540.42
Dönem Faaliyet Sonuçları	160,465,288.55
PASİF TOPLAMI	2,456,489,876.89

Yukarıda yer alan bilanço, Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresinin 2015 yılı dönem sonu bilançosu olup, İdarenin 2015 yılı bilançosuna göre, toplam aktif büyüklüğü 2,456,489,876.89-TL'dir.

Kurumun, 2015 yılına ilişkin Faaliyet Sonuçları Tablosu aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: Faaliyet Sonuçları Tablosu

FAALİYET GİDERLERİ	2015
Personel Giderleri	32,923,653.14
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	6,009,802.86
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	85,133,177.67
Faiz Giderleri	1,074,616.13
Amortisman Giderleri	7,921,429.66
İlk Madde ve Malzeme Giderleri	14,908,953.52
Silinen Alacaklar	1,441,470.09
FAALİYET GİDERLERİ TOPLAMI	149,413,103.07
FAALİYET GELİRLERİ	2015
Vergi Gelirleri	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	255,964,073.29
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00
Diğer Gelirler	53,914,318.33
Sermaye Gelirleri	0,00
Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	0,00
FAALİYET GELİRLERİ TOPLAMI	309,878,391.62
FAALİYET SONUCU (+ / -)	160,465,288.55

Kurumun, 2015 yılı, faaliyet sonuçları incelendiğinde;

En yüksek tutarlı faaliyet giderleri, personel giderleri ile mal ve hizmet alımı harcamalarında gerçekleşmektedir.

2015 yılı, Kurumun faaliyet gelirleri ile faaliyet giderleri arasındaki fark, faaliyet gelirleri lehine sonuçlanmıştır.

Kurumun 2015 yılı bütçe gelir ve giderlerine ilişkin veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3: Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu

2015 YILI BÜTÇE GİDERLERİ	
01-Personel Giderleri	31,216,111.24
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	5,664,094.96
03- Mal Ve Hizmet Alımı Giderleri	113,598,308.23
04- Faiz Giderleri	1,074,616.13
05-Cari Transferler	0,00
06-Sermaye Giderleri	101,737,681.93
TOPLAM	253,290,812.49
2015 YILI BÜTÇE GELİRLERİ	
01-Vergi Gelirleri	0,00
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	166,030,893.99
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00
05-Diğer Gelirler	50,200,133.69
06-Sermaye Gelirleri	0,00
TOPLAM	216,231,027.68
Ret ve İadeler (-)	3,975,947.40
NET BÜTÇE GELİRİ	212,255,080.28

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- ✓ Birleştirilmiş veriler defteri,
- ✓ Geçici ve kesin mizan,
- ✓ Bilanço,

- ✓ Kasa sayım tutanağı,
- ✓ Banka mevcudu tespit tutanağı,
- ✓ Alınan çekler sayım tutanağı,
- ✓ Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- ✓ Teminat mektupları sayım tutanağı,
- ✓ Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- ✓ Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli veya envanter defteri,
- ✓ Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- ✓ Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- ✓ Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilecektir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

Bu hususlarla ilgili denetimimiz sonucunda aşağıda belirtilen hususlar hariç denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: 2015 Mali Yılında Sözleşmelere Dayanılarak Yükleniciler Tarafından Girişilen Taahhüt Tutarları Kurumca İzlenmemektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 407 inci maddesinde 920- Gider Taahhütleri Hesabı;

“ Bu hesap, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılır.”

Olarak ifade edilmiştir.

Yine aynı Yönetmeliğin “Hesabın işleyişi” başlıklı 408 inci maddesinde;

“(1) Gider taahhütleri hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1 - Girişilen taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen her türlü taahhüt artışı bu hesaba borç, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir.

2- Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce, girişilen taahhütlerden tamamlanmamış olan kısmı, bu hesaba borç, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak kaydedilir

b) Alacak

1 - Girişilen taahhüdün yerine getirilmesi nedeniyle sözleşme fiyatları üzerinden hesaplanan hakediş tutarları bu hesaba alacak, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç kaydedilir.

2 - Herhangi bir nedenle feshedilen taahhüt tutarları sözleşme fiyatları üzerinden bu hesaba alacak, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç kaydedilir.”

İfadesi yer almaktadır.

Dolayısıyla, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi gerekir.

Bununla birlikte 2015 mali yılında, sözleşmelere dayanılarak yükleniciler tarafından girişilen taahhüt tutarları, Kurumca izlenmemektedir.

Kamu idaresi cevabında; 2016 ve izleyen yıllara ait, sözleşme dayalı olarak yüklenmeye girişilen taahhütler 920/921 Gider Taahhütleri hesaplarında izlenmeye başlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe ve muhasebe yönetmeliğinin **920 Gider Taahhütleri Hesabı başlıklı 407 inci ve izleyen maddelerine göre;** yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için muhasebe de ihale işlem dosyaları üzerinde incelemeler başlatılmıştır. İhale işlem dosyaları üzerinden taahhüt tutarı ve yapılan hak ediş ödemeleri belirlenerek, 08/02/2016 tarihinden itibaren 920/921 hesaplarda izlenmektedir (EK: 2 920/921 Yardımcı Defter Dökümü).

Sonuç olarak Kamu İdaresinin cevabı incelendiğinde, bulguda yer alan hususun 2016 mali yılında düzeltildiği görülmüştür. Bununla birlikte, 2015 yılı mali tablolarının incelenmesinde, bulguda yer alan hususun dikkate alınmasının, uygun olacağı kanaatindeyiz.

BULGU 2: Kurum Tarafından Yapılmış Olan Bilgisayar Yazılım Ve Lisans Harcamalarının 630 Giderler Hesabında İzlenmesi

10.03.2006 tarih ve 26104 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 186'ncı maddesinde 260- Haklar Hesabı için; *"Bu hesap, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır."* ifadesi yer almaktadır.

Aynı yönetmeliğin 187 inci maddesinde;

"Haklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

a) Borç

1 - Bütçeye gider kaydıyla edinilen haklar bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaba, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir."

İfadesi yer almaktadır.

Aynı zamanda Belediye, Bağlı İdare ve Birlikler Detaylı Hesap Planının “260-Haklar Hesabı” alt hesap kodlarında, Bilgisayar Yazılımları ile Lisanslara ilişkin alt hesaplar yer almaktadır.

Bununla birlikte; Kurum tarafından yapılmış olan Bilgisayar Yazılım ve Lisansları harcamaları 630 Giderler hesabında izlenmektedir. Ancak İdare tarafından satın alınan yazılım ve lisans harcamalarının doğrudan giderleştirilmesi yerine “260 Haklar” hesabına alınarak, mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir.

Kurum tarafından yapılmış olan Bilgisayar Yazılım ve Lisansları harcamaları 630 Giderler hesabında izlenmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 26 Maddi olmayan duran varlıkların muhasebe izlenmesi sağlanacaktır.

Kurumuz tarafından edinilen, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve kurumun belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar gibi varlıklar ile bunlar için hesaplanan birikmiş amortismanların kaydı için gereken özen gösterilecektir.

2015 yılı kayıtlarına sehven 255 hesapta izlenen yazılım alımı, 18/05/2016 tarih ve 8149 nolu yevmiye ile gerekli düzeltme kaydı yapılmıştır. 2016 yılı sonunda ilgili duran varlıkların amortisman kaydı ayrıca yapılacaktır.

Sonuç olarak Kamu İdaresinin cevabı incelendiğinde, bulguda yer alan hususun, 2016 mali yılında düzeltilmeye başlandığı görülmüştür. Bundan sonraki denetimlerde, bulguda yer alan hususun izlenmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü 2015 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı 921 Gider Taahhütleri Hesabı ve 630 Giderler Hesabı hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: İç Kontrol Sistemine İlişkin Tespitler

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “İç Kontrolün tanımı” başlıklı 55 inci maddesinde iç kontrol;

“idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.”

Şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun 56 inci maddesinde iç kontrolün amaçları ;

“a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,

b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,

c) Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,

d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,

e) (Değişik: 22/12/2005-5436/10 md.) Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını,

Sağlamaktır.”

Olarak belirlenmiştir.

Yine aynı Kanunun 57 inci maddesinde iç kontrolün yapısı ve işleyişi;

“Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe

ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.”

Şeklinde ifade edilmiştir.

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

İç kontrol temelde mali kontrol ve diğer kontroller bütünüdür. Bu bütünü oluşturan unsurlar ise 4 adettir. Bunlar; 1-) organizasyon, 2-) Yöntem, 3-) Süreç, 4-) İç denetimdir. Mali kontrol ve diğer kontrollerin bütünü olan iç kontrol, idarenin amaçlarına, politikalarına ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin; etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamalı, varlık ve kaynakları korumalı, mali verilerin tam ve doğru bir şekilde üretilmesini sağlamalıdır.

İç kontrolden beklenen amaçlar ise, bilançonu etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini, idarenin kanun ve mevzuata uygun bir şekilde faaliyet göstermesini, usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini, güvenilir raporlama ve bilgi sisteminin oluşturulmasını ve nihayetinde varlıkların kötüye kullanılması ve israfı ve kayıpları önlemeyi sağlamasıdır.

Yukarıda ifade edilen amaçları realize edemeyen bir iç kontrol sistemi; ya yoktur yada etkin bir şekilde çalışmamaktadır.

Günümüzde mali ve mali olmayan tüm veriler, digital ortamlarda hazırlanmakta ve raporlanmaktadır. Hal böyle olunca, bilişim sistemlerinin iç kontrolün amaçlarına göre tasarlanması da kaçınılmaz olmaktadır. İç kontrol sistemini bünyelerinde tesis etmek isteyen idareler için, iç kontrol mevzuatı, *ne yapılacağı* ifade etmekte buna mukabil idarelerin etkin bir iç kontrol sistemini *nasıl kuracaklarına* ilişkin bir rehber vazifesi görememektedir. Dolayısıyla, günümüzde işletim sistemlerinin yoğun bir şekilde kullanılması ve idarelerce bu

tür sistemlere önemli kaynaklar ayrılması hususları birlikte düşünüldüğünde, işletim sistemi ile entegre olmayan bir iç kontrol sisteminin etkin olduğunu söylemek imkansızdır. Kontrol mekanizmasını kendi bünyesinde oluşturmamış bir işletim sisteminin, idareden beklenen iç kontrol faaliyetini etkin bir şekilde gerçekleştirmesi çok zordur. Bu nedenle, işletim sistemleri, iç kontrolü de içerek şekilde tasarlanmalı ve riskler ortaya çıktıkça da güncellenmelidir. Bunu realize edebilmek için de; kurum tarafından iş akış şemalarının ve görev tanımlarının çıkarılması, risk oluşturabilecek işlemlerinin belirlenmesi ve akabinde bu riskleri bertaraf veya minimize edecek kontrol süreçlerinin belirlenmesi ve nihayetinde kontrol noktalarının işletim sistemine entegre edilmesi gerekmektedir. İfade edilen süreçleri gerçekleştirmeyen bir idarenin, başta yolsuzluk ve usulsüzlük olmak üzere birçok riskle karşı karşıya kalması kaçınılmazdır.

Bu amaçla, bilişim sistemi ile entegre iç kontrol sistemin kurulması ve kurumun kontrol ortamının etkin bir şekilde çalışması için, Kurum tarafından;

- İş akış şemalarının ve görev tanımlarının çıkarılması,
- Risk oluşturabilecek işlemlerinin belirlenmesi,
- Riskleri bertaraf veya minimize edecek kontrol süreçlerinin belirlenmesi,
- Kontrol süreçlerinin işletim sistemine entegre edilmesi, gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; İç Kontrol Uyum Eylem Planı Hazırlıklarına Başlanmıştır ve İç Kontrol Sistemi Kurulacaktır.

2016-2017 Yılların kapsayan İç Kontrol Uyum Eylem Planının hazırlanabilmesi için çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar kapsamında Maliye Bakanlığının İç Kontrol konulu genelgesi gereğince Üst yöneticiden çalışmalar için 20/05/2016 tarih ve 323 sayılı Onay alınmıştır.

20/05/2016 tarih ve 324 sayılı İç Kontrol uyum eylem planı hazırlama ekibi oluşturulmuştur. Katılımcı yöntemler ile hazırlanabilmesi için çalıştaylar ve sorun analizleri, mevcut durum analizi yapılabilmesi için gerekli hazırlıklar yapılmaktadır.

İç Kontrol sisteminin kurulması için ayrıca, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının organizasyon yapısında da uygun yapı oluşturulacaktır.

Ön Mali kontrol yönergesinin hazırlıklarına başlanmıştır. Risk esaslı olarak yapılacak Ön Mali kontrol yönergesi kurumun harcama alışkanlıkları ve sorunlara göre önceliklendirilecektir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında, İç kontrol sisteminin kurulmasına ilişkin çalışmalara başlandığını belirtmiştir. Bundan sonraki denetimlerde, bulgu konusu hususla ilgili çalışmaların izlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2: Hatay İli Sınırları İçindeki Belediyelerden Su Ve Atıksu Bedellerinin Tahakkuk Ettirilmemesi

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kurul Görevleri Hakkında Kanunun “Gelirler” başlıklı 13 üncü maddesinde;

“İSKİ'nin gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır:

a) Su satışı va kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler,

...”

İfadesi yer almaktadır.

Aynı zamanda, Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (HATSU) 2015 Mali Yılı Ücret Tarifesinde, Resmi Kurum ve Kuruluşlar için içme suyu tarifesi ile Kullanılmış suları uzaklaştırılması bedeli tarifesi (KSUB) belirlenmiştir.

Dolayısıyla; Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğüne sağlanan su ve atık su hizmetlerinden dolayı, kamu kurum ve kuruluşları, HATSU tarafından belirlenen tarife göre ücretlendirilmelidir.

Bununla birlikte; yapılan incelemelerde, Hatay İli sınırları içindeki belediyeler için su ve atıksu bedellerinin tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; Hatay İli Sınırları İçindeki Belediyeler Su Aboneliği ve Tahakkukları yapılmıştır.

Bulgu üzerine abonelikleri yapılmamış olan ilçe belediyelerin abonelikleri yapılmıştır. Bu doğrultuda abonelikleri yapılmamış olan Belediyelerin de Abonelikleri ile tahakkukları ve

tahsilatları da yapılmıştır. Ancak bu bağlamda 4 belediyenin aboneliği yapılmış fakat 1 aylık okuma süresi dolmadığı için tahakkuku henüz gerçekleşmemiştir.

Söz konusu aboneliği yapılmamış belediyelerin, hizmet binalarının aboneliğinin farklı resmi daireler üzerinde olduğu, bu abonelikler üzerinden tahakkuk ve tahsilatların yapıldığı tespit edilmiştir.

Bulgu üzerine ilgili belediyelerin kendi adlarına abonelikler yapılmıştır. Örnek belgeler ektedir (EK: 4 Abonelik Bilgileri, Tahakkuk Kayıtları, Tahsilat Bilgileri).

Sonuç olarak Kamu İdaresinin cevabı incelendiğinde, bulguda yer alan hususun, 2016 mali yılında düzeltilmeye başlandığı görülmüştür. Bundan sonraki denetimlerde, bulguda yer alan hususun izlenmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

BULGU 3: Kurum Mali Tablolarında Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı başlıklı 248'inci maddesinde; *“Bu hesap, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.”* denilmektedir.

Aynı yönetmeliğin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı başlıklı 290'ıncı maddesinde; *“Bu hesap, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılır.”* denilmektedir.

Bununla birlikte; Kurum mali tablolarında kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı görülmüştür.

Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde çalıştırılan işçilerin, kıdem yılları esas alınarak, faaliyet dönemi ve sonraki dönemlerde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatları hesaplanarak, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı ile 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının kullanılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 372/472 Kıdem Tazminatları Hesapları Kullanmaya Başlanmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde, İdaremiz bünyesinde çalışan 4857 sayılı İş Kanununa tabi işçilere ödenmesi öngörülen kıdem tazminat tutarları 18/05/2016 tarih ve 8148 sayılı yevmiye ile 372-Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabı ve 472-Kıdem Tazminatı Karşılıkları Hesabının alacağına, 630-Giderler Hesabının borcuna kaydedilerek muhasebeleştirilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresinin cevabı incelendiğinde, bulguda yer alan hususun, 2016 mali yılında düzeltildiği görülmüştür. Bundan sonraki denetimlerde, bulguda yer alan hususun izlenmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

8. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

HATAY SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (HATSU)	
31.12.2015 TARİHLİ BİLANÇOSU	
AKTİF	
DÖNEN VARLIKLAR	237,983,235.41
Hazır Değerler	3,384,107.45
Faaliyet Alacakları	198,872,605.49
Kurum Alacakları	5,292,788.94
Diğer Alacaklar	6,048,465.67
Stoklar	485,407.36
Ön Ödemeler	9,019,541.40
Diğer Dönen Varlıklar	14,880,319.10
DURAN VARLIKLAR	2,218,506,641.48
Faaliyet Alacakları	1,940,092.23
Mali Duran Varlıklar	0,00
Maddi Duran Varlıklar	2,216,566,549.25
AKTİF TOPLAMI	2,456,489,876.89
PASİF	

KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	172,696,316.17
Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	110,005,349.43
Faaliyet Borçları	28,316,236.05
Emanet Yabancı Kaynaklar	30,717,030.81
Ödenecek Diğer Yükümlülükler	3,657,699.88
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	0,00
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	200,491,935.59
Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	191,552,359.58
Diğer Borçlar	8,939,576.01
ÖZ KAYNAKLAR	2,083,301,625.13
Net Değer	1,945,534,577.00
Yeniden Değerleme Farkları	10,300.00
Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	-22,708,540.42
Dönem Faaliyet Sonuçları	160,465,288.55
PASİF TOPLAMI	2,456,489,876.89

HATAY SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (HATSU)		
01.01.2015-31.12.2015 TARİHLERİ ARASI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU		
FAALİYET GİDERLERİ	2014	2015
Personel Giderleri	13,031,899.50	32,923,653.14
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	2,442,957.41	6,009,802.86
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	63,295,841.13	85,133,177.67
Faiz Giderleri	374,498.64	1,074,616.13
Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	153,400.00	0,00
Amortisman Giderleri	2,504,024.84	7,921,429.66
İlk Madde ve Malzeme Giderleri	4,317,218.52	14,908,953.52
Silinen Alacaklar	0,00	1,441,470.09
Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	8,500.00	0,00
FAALİYET GİDERLERİ TOPLAMI	86,128,340.04	149,413,103.07
FAALİYET GELİRLERİ	2014	2015
Vergi Gelirleri	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	34,188,536.33	255,964,073.29
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00	0,00
Diğer Gelirler	29,231,263.29	53,914,318.33
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00

Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	0,00	0,00
FAALİYET GELİRLERİ TOPLAMI	63,419,799.62	309,878,391.62
FAALİYET SONUCU (+ / -)	22,708,540.42	160,465,288.55

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>